

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

EVALUERING AF STU, 2012

AFRAPPORTERING

MINISTERIET FOR BØRN
OG UNDERVISNING

APRIL 2012

EPINION KØBENHAVN

RYESGADE 3F
DK-2200 KØBENHAVN N
TLF. +45 87 30 95 00
TYA@EPINION.DK

EPINION AARHUS

SØNDERGADE 1A
DK-8000 AARHUS C
TLF. +45 87 30 95 00
TV@EPINION.DK

EPINION SAIGON

11TH FLR. DINH LE BUILDING - 1 DINH LE STR.,
DIST. 4, HOCHIMINH CITY, VIETNAM
TLF. +84 90 411 3289
SAIGON@EPINION.VN

INDHOLD

1.	INDLEDNING	3
2.	OPSUMMERING OG KONKLUSIONER	4
3.	LOVENS FORMÅL	9
3.1	Aktiviteter forud for STU	9
3.2	Aktiviteter efter afsluttet/afbrudt STU	13
3.2.1	Kvalitative vurderinger af de unges kompetencer til deltagelse i samfundslivet	17
4.	LOVENS MÅLGRUPPE	18
4.1	Målgruppevurdering og afgrænsning	18
4.2	Udfordringer i målgruppeafgrænsningen	19
4.3	Forslag til positiv og objektiv afgrænsning	21
5.	UDGIFTER	23
5.1	Anvendes midlerne til STU hensigtsmæssigt?	28
6.	UDGIFTS- OG KAPACITETSSTYRING	30
7.	METODE OG DATAGRUNDLAG	32
7.1	Kvalitative data	32
7.2	Data om elevbevægelser	32
7.3	Økonomidata	33
	BILAG 1. STU-EVALUERING 2010	35
	BILAG 2. TABEL TIL FIGUR 8	37
	BILAG 3. OPGAVERNS KOMMISSORIUM	38
	BILAG 4. NOTAT FRA UNI-C	39

1. INDLEDNING

Epinion præsenterer i nærværende rapport resultaterne af en undersøgelse, som skal bidrage til evaluering af STU-loven. Undersøgelsen er baseret på kommissorium udarbejdet af Ministeriet for Børn og Undervisning, Afdelingen for almene uddannelser.

Undersøgelsen er designet så den systematisk adresserer kommissoriets fire første hovedpunkter:

1. Lovens formål
2. Lovens målgruppe
3. Udgifter
4. Udgifts- og kapacitetsstyring

Indholdsoversigten oven for giver et mere udspecificeret og tematiseret overblik.

Bilag 1 indeholder en opsummering af evalueringen af STU 2010 (Epinion for Undervisningsministeriet, 2010: "Evaluering af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov – opfølgende undersøgelse af USB"), som omhandlede uddannelsens indhold. Bilag 2 indeholder talmæssig dokumentation for figur 8, og som henholdsvis bilag 3 og 4 er vedlagt opdragsgivers opgavekommissorium samt UNI-C's notat "Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov – status pr. 28. februar 2011".

2. OPSUMMERING OG KONKLUSIONER

LOVENS FORMÅL

Analysen af STU-elevernes aktiviteter **forud** for STU, herunder fx grundskoleaktiviteter, ordinære ungdomsuddannelser, beskæftigelse mv., viser, at eleverne typisk har været i én type aktivitet forud for STU, og langt størstedelen af STU-eleverne har været i 1-3 forskellige aktiviteter, inden de starter på STU'en. Under hver femte har været igennem fire eller flere forløb forud for deres STU. Den klare tendens er, at jo flere forskellige aktiviteter eleven har været i forud for STU, jo større er sandsynligheden for at afbryde STU.

De fleste STU-elever har været i et grundskoleforløb forud for STU'en. Heraf har over halvdelen været i folkeskolen, og over en tredjedel på en specialskole for børn. 16 % af eleverne har haft et forløb på produktionsskole og 9 % på erhvervsskole, hvilket indikerer, i hvor høj grad målgruppen afprøves i ordinære uddannelsesforløb, inden de tilbydes STU.

Ud af de elever, der påbegyndte STU i 2007, havde 60 % været i én aktivitet forud for STU. I årene 2008-2010 faldt denne andel til godt 10 %, hvorefter den steg kraftigt til 25 % i 2011. STU-elever, der har været i tre typer aktiviteter viser den omvendte udvikling med en stigning frem til 2011 og derefter et fald. Andelen, der har været i fire eller flere typer aktiviteter forud for STU, er støt stigende fra 1 % i 2007 til 35 % i 2012. Andelen af STU-elever, der har været i to aktiviteter forud for påbegyndt STU, ligger nogenlunde stabilt henover årene.

Efter STU kommer 25 % af de *afsluttede* STU-elever i beskyttet beskæftigelse, mens 16 % kommer i dagtilbud efter serviceloven (særligt aktivitets- og samværstilbud efter § 104), og 12 % kommer i ordinær beskæftigelse på særlige vilkår. 8 % er ikke i aktivitet, 4 % kommer i specialundervisning for voksne og 6 % kommer i ordinære uddannelser. Resten – knapt en tredjedel af eleverne – er i anden aktivitet, som bl.a. dækker over 10.klasse, AOF, EGU-forberedende forløb, pensionsafklaring, revalideringsforløb samt at UU ikke ved, hvilken aktivitet eleven er i.

I de kvalitative interview fortæller UU-lederne og vejlederne, at beskyttet beskæftigelse og dagtilbud også er de kategorier, som flertallet af de unge i målgruppen ville have været i uden STU. Hvad angår de 18 % af eleverne, som efterfølgende kommer i ordinær uddannelse eller beskæftigelse på særlige vilkår på det ordinære arbejdsmarked, er det ikke muligt rent analytisk at dokumentere, i hvilket omfang disse 18 % ville være 'landet her uden STU'. STU'ens 'isolerede/selvstændige effekt' kan således ikke afdækkes via statistisk analyse. Det er de interviewede UU-lederes og vejlederes vurdering, at STU'en i kraft af sin sammenhængende og systematiserede tilrettelæggelse er medvirkende til, at disse unge kommer videre i ordinær uddannelse eller beskæftigelse på særlige vilkår på det ordinære arbejdsmarked. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at knap halvdelen af eleverne

afbryder STU-forløbet¹, og at ca. 20 % ikke har progressionsmål skrevet ind i deres uddannelsesplaner².

Flere af de interviewede nøglepersoner i de kommunale forvaltninger samt UU-ledere og -vejledere mener, at der er en mulighed for, at flere STU-elever kunne komme i beskæftigelse efter afsluttet STU-forløb, hvis der var bedre mulighed for at tilbyde de unge job på det ordinære arbejdsmarked på særlige vilkår, og hvis STU-lovgivningen var mere fleksibel i forhold til sammensætningen af uddannelse og praktik i STU-forløbet. Det bemærkes dog, at kommunerne samtidig vurderer, at det er begrænset, hvor mange elever der kan varetage beskæftigelse efter endt uddannelse, og at ordinær beskæftigelse på almindelige vilkår stort set altid er udelukket. Det bemærkes endvidere, at der allerede indgår praktik i 86 % af STU-elevernes forløb, samt at de fleste elever, der er i praktik i løbet af uddannelsen, har under 280 praktiktimer årligt. Endelig bemærkes det, at hvis der dispenseres, sker det i visitationsudvalget i kommunen, og det sker ofte allerede, når indstillingen behandles, da der er tilbud i flere af kommunerne, som altid implicerer mere praktik end 280 timer årligt.³

De *afbrudte* STU-elevers videre færd efter STU ser fordelingsmæssigt anderledes ud. Mest iøjnefaldende er, at en del af de afbrudte forløb må betegnes som 'positive afbrud' forstået på den måde, at 14 % af de afbrudte STU-elever efterfølgende er kommet i ordinær uddannelse (gymnasial uddannelse, erhvervsuddannelse, produktionsskole eller EGU). De resterende elever, som har afbrudt deres STU, fordeler sig med 4 % i beskyttet beskæftigelse, 6 % i beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked (heraf 4 % på særlige vilkår), 3 % er i specialundervisning for voksne, 6 % i dagtilbud, 25 % er ikke i aktivitet og 42 % er i anden aktivitet. Anden aktivitet dækker bl.a. over øvrige uddannelser og kurser, herunder fx 10. klasse, VUC AVU/FVU, højskole, aktivitet under LAB-loven (lov om en aktiv beskæftigelsesindsats), socialpædagogisk opholdssted, sygdom, psykiatrisk opholdssted, fængsel, graviditet, dødsfald eller særligt, at UU ikke ved, hvilken aktivitet den unge er i.

LOVENS MÅLGRUPPE – VURDERING OG AFGRÆNSNING

Overordnet peges på to veje ind i STU. En stor gruppe af STU-eleverne har gået på specialskole eller i specialklasse i grundskolen, hvilket ofte betyder, at vejlederne allerede på forhånd kender dem og deres karakteristika godt. Her vil der ofte ikke være behov for yderligere afklaring og dokumentation

¹ I perioden 1. marts 2010 til 28. februar 2011 færdiggjorde 302 elever STU, mens 248 afbrød STU, jf. bilag 4 Uni-Cs notat "Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov – status pr. 28. februar 2011" samt afsnit 6.

² Bilag 1. STU-evaluering 2010

³ Bilag 1. STU-evaluering 2010

end den, der allerede foreligger. En mindre del af STU-eleverne kommer fra almindelige grundskoleforløb eller fra andre aktiviteter. I disse tilfælde vil UU-vejlederen typisk afprøve alle andre muligheder, før de indstiller en person til STU. Det er fælles for alle de interviewede UU-centre, at STU først bringes på bane, når alle øvrige muligheder er overvejet og evt. afprøvet.

Den primære afgrænsning af målgruppen er således en negativ afgrænsning, hvor UU-centrene søger at afdække, hvad personen ikke kan, og deraf konkludere hvorvidt vedkommende er i målgruppen eller ej.

I forhold til målgruppeafgrænsningen opleves både udfordringer 'opadtil' og 'nedadtil'. Eftersom lovgivningen ikke lægger op til en nedre grænse for STU, er der heller ingen UU-ledere og -vejledere, der anvender en nedre grænse. Både i UU-centrene og i de kommunale forvaltninger oplever man dog udfordringer med unge, som har svært ved at gennemføre STU som et sammenhængende tre-årigt uddannelsesforløb. Eftersom der ikke er nogen 'bund' i målgruppeafgrænsningen, forekommer der her elever, som er yderst plejekrævende. Her stiller nøglepersonerne i de kommunale forvaltninger spørgsmålstejn ved, om man reelt kan tale om et uddannelsesforløb, og om det i virkeligheden er i den unges bedste interesse. Dertil kommer, at dette typisk er blandt de dyreste STU-forløb, hvorfor der stilles spørgsmålstejn ved, hvorvidt det er økonomisk fornuftigt at tilbyde et STU-forløb i disse tilfælde. Flere interviewede i de kommunale forvaltninger påpeger, at denne gruppe unges behov bevirker, at der reelt næppe er forskel på det tilbudte STU-forløb og det tilbud, de pågældende unge ellers ville have fået (fx aktivitets- og samværstilbud, plejetilbud mv.). I ganske få tilfælde fortæller de interviewede UU-ledere og -vejledere, at kommunen er endt med at tilbyde den unge et dagtilbud i stedet for en STU.

'Opadtil' er der en gråzone mellem de mest velfungerende i STU-målgruppen og de unge uden for målgruppen – særligt målgruppen for EGU. Det kan være svært at vurdere, 'hvor dårlig man skal være' for at kunne få tilbud om STU. Når unge er i gråzonen, og derfor svære at vurdere, vil UU-vejlederne typisk afprøve dem i det ordinære system (fx på EGU) og først indstille til STU, hvis det viser sig ikke at fungere.

I forhold til at afgrænse målgruppen positivt ud fra objektive kriterier er både de kommunale forvaltninger og UU'erne positive over for tanken – det ville lette deres arbejde betydeligt. Men ingen har for alvor bud på et passende sæt af kriterier, eller hvordan det skulle gribes an. Målgruppen forekommer for forskelligartet og vurderingen af målgruppetilhørsforhold derfor for individuel til opstilling af fælles, objektive kriterier.

UDGIFTER

STU-aktiviteten i stikprøven steg kraftigt fra i gennemsnit 2,3 helårselever pr. kommune i 2007 over 17,5 i 2009 til 36,2 helårselever i 2011. Kommunernes faktisk afholdte udgifter til STU (uddannelsesdel og transport) er som følge heraf steget kraftigt fra 2007 til 2011. Udviklingen i gennemsnitlig udgift til STU pr. helårselev steg fra 244.949 kr. i opstartsåret 2007 til 262.123 kr. i 2008 men har siden været støt faldende til 239.050 kr. i 2011. Stigningen i det samlede udgiftsniveau skal således begrundes med en stigende tilgang til STU og afspejler ikke en stigning i udgift pr. helårselev.

Udviklingen i den 'rene uddannelsesudgift' er gået fra 239.613 kr. i 2007 til 232.608 i 2011. I løbet af perioden ses dog et bemærkelsesværdigt fald til 226.735 kr. i 2008 efterfulgt af en endnu højere stigning til 246.559 kr. i 2009. Udgiften til transport har været svingende over årene, hvilket sandsynligvis kan skyldes, at der er tale om en mindre andel af eleverne, som modtager transport, og at udgifterne hertil kan variere meget afhængig af, hvilken transportform, der er tale om. Den gennemsnitlige udgift for transport pr. helårselev, der modtager transport ligger mellem 35.634 kr. i 2011 og 61.764 kr. i 2008. Den generelle tendens er dog, at udgiften til transport har været faldende over årene.

Spændvidden i de gennemsnitlige udgifter pr. helårselev er markant. Den højeste udgift for ét STU-forløb forekom i 2009, hvor udgiften var 2.141.638 kr. I 2011 var den højeste udgift 1.608.433 kr. Ved at kigge på 75 %- og 90 %-fraktilerne kan vi se, at de i 2009 var på henholdsvis 327.922 kr. og 449.907 kr., og i 2011 på henholdsvis 288.620 kr. og 359.062 kr. Til sammen giver dette indtryk af, at de meget høje beløb er relativt sjældne (enkelstående) tilfælde. Med udgangspunkt i 90 %-fraktilen kan vi i runde tal konstatere, at 90 % af årseleverne i 2011 kostede under 360.000 kr., mens de tilsvarende i 2007 kostede under 536.000 kr. Altså relativt set en væsentlig reduktion i den 'dyre ende'.

Fordeles kommunernes udgift pr. helårselev med deres STU-volumen – målt på antal helårselever – er der en klar tendens til, at jo flere helårselever en kommune har, jo lavere gennemsnitsudgift vil kommunen også have. Med udgangspunkt i år 2011 konstateres, at den gennemsnitlige udgift til uddannelse pr. helårselev ved under 10 elever er 318.575 kr., mens den gennemsnitlige udgift for en kommune med 60 elever eller flere er 184.179 kr. Altså en ret markant forskel. Den samme tendens gør sig gældende for de øvrige år, selvom udgiftsniveauet her er mere svingende over årene.

En forklaring kan være stordriftsfordele. Her kan kommuner med mange elever drage fordel af, at de har flere elever, hvilket gør, at de eksempelvis kan anvende samme transportmiddel til flere elever, og derved dele udgiften ud på flere elever. En anden forklaring kan være, at kommunernes mulighe-

der for forhandlinger med leverandørerne⁴ bliver bedre, jo flere elever man har – kommunens position i forhandlingerne gives således mere 'pondus', jo flere STU-forløb de kan forventes at købe eller netop ophøre med at købe hos leverandørerne.

UDGIFTS- OG KAPACITETSSTYRING

De kommunale forvaltninger, der er ansvarlige for STU, oplever samlet set ganske store og forskelligartede udfordringer i forhold til udgifts- og kapacitetsstyring. Som det væsentligste oplever man i flere kommuner et støt stigende efterspørgselspres og følgelig stigende tilgang. En anden betydelig udfordring er STU'ens indbyggede fleksibilitet i form af rig mulighed for indlagte pauser. Det er meget almindeligt, at STU-eleverne afbryder/pauserer, hvilket gør det svært at styre og prognosticere aktiviteten⁵.

I forbindelse med kapacitetsstyringen er det en udfordring, at lovgivningen ikke muliggør oprettelse af ventelister. En nøgleperson i en kommunal forvaltning fortæller eksempelvis, at ventelisten med fordel ville kunne anvendes mens det rigtige tilbud etableres, til der bliver en plads i det rette tilbud eller til den unge har opnået den modenhed, der vurderes nødvendig. Nøglepersonen mener, at ventetiden skal begrænses til et minimum og den unge tilbydes et andet tilbud i mellemtiden. Det fremhæves, at der er ventelister på det ordinære område, hvor der er optag på ungdomsuddannelserne på faste tidspunkter på året.

Afgrænsningen af målgruppen både opadtil og nedadtil har i sagens natur direkte udgiftsmæssige konsekvenser for kommunernes samlede STU-budgetter og den tilhørende kapacitetsstyring. Desuden betyder det forhold, at der relativt set er tale om en meget lille gruppe unge, at en tilgang af ganske få meget udgiftstunge STU-elever kan påvirke gennemsnitspriserne enormt. Det, at de unge uanset tilstand, har et retskrav på STU, gør det til en ekstraordinær udfordring at styre udgifterne.

⁴ Eksempler på leverandører af STU-aktiviteter kan være CES, produktionsskoler, højskoler, efterskoler samt diverse private udbydere.

⁵ Der er i dag tre 'reguleringsmekanismer' i forhold til afbrud, pausering og genoptagelse af STU-forløb: 1) Forløbet må max strække sig over fem år, 2) ansøgeren skal ansøge om evt. genoptagelse inden vedkommende fylder 25 år, 3) I tilfælde af genoptagelse 'risikerer' den unge at skulle gennem fornyet visitation.

3. LOVENS FORMÅL

I dette kapitel analyseres, hvorvidt uddannelsen lever op til det i loven beskrevne formål om at give de unge kompetencer til at deltage i samfundslivet, herunder evt. i videre uddannelse eller beskæftigelse. Det undersøges endvidere, hvilke aktiviteter de unge har været i forud for påbegyndt STU.

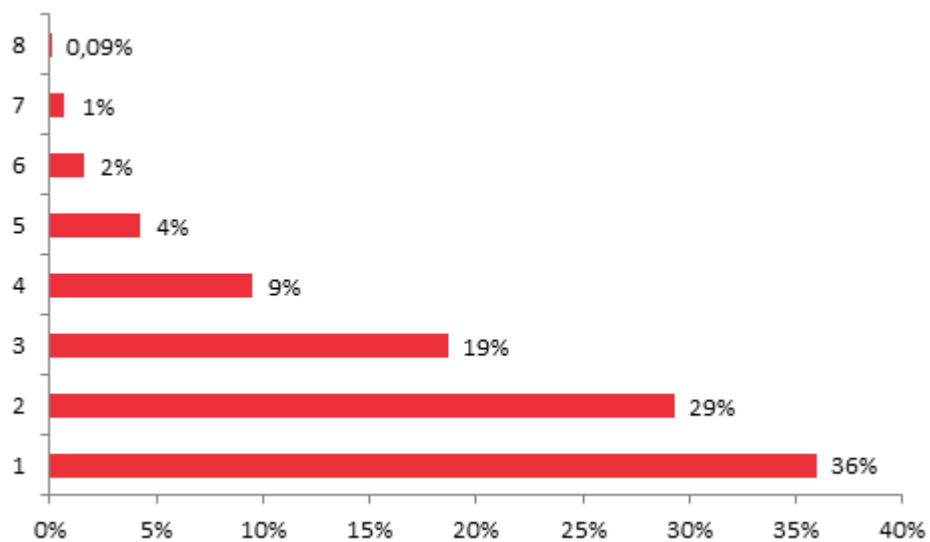
Kapitlet indeholder først en analyse af elevernes aktiviteter forud for STU baseret på data leveret af UU-centrene (typisk fra UV-vej eller specialvejledningsmodulet). Dernæst analyseres de unges aktiviteter efter afsluttet eller afbrudt STU, herunder uddannelses-, beskæftigelses- og sociale tilbud.

Denne analyse er baseret på en til lejligheden gennemført skriftlig, vurderingsbaseret indberetning fra UU-centrene, da disse ikke registreres systematisk i UU-centrene eller de kommunale forvaltninger. Til sidst i kapitlet beskrives de mere kvalitative kompetencer for deltagelse i samfundslivet, som de unge, ifølge de interviewede UU-ledere og -vejledere samt nøglepersoner i de kommunale forvaltninger, har opnået gennem STU.

3.1 AKTIVITETER FORUD FOR STU

I dette afsnit vil elevernes aktiviteter forud for deres STU-forløb blive analyseret, herunder hvor mange forskellige aktivitetstyper eleverne har været i forud for påbegyndt STU, og hvilke aktivitetstyper der er tale om. Der er tale om de aktiviteter, der er registreret i den enkelte elevs historik i UU-centeret. Dvs. at der typisk er tale om grundskoleaktiviteter, ordinære ungdomsuddannelser, sociale tilbud mv.

Som det ses af figur 1 nedenfor, har de elever, der påbegynder STU, typisk været i en type aktivitet forud for uddannelsen. Ydermere fremgår det tydeligt af figuren, at langt størstedelen af STU-eleverne har været i 1-3 forskellige typer aktiviteter, inden de starter på STU'en. Ca. hver sjette (16 %) har været i fire eller flere forskellige typer aktiviteter forud for STU'en. Den efterfølgende figur 2 viser, hvilke aktiviteter, der er tale om.

Figur 1. Andel af STU-elever fordelt på antal forskellige typer aktiviteter forud for STU (n=2231).

Figur 2. Andel STU-elever, som har været i følgende tilbud forud for STU-start (n=2232)**Noter til figur 2:**

- Tabellen indeholder ikke aktiviteter, som færre end 10 elever har været i. Det gælder: Opholdssted, Døgntilbud, Sprogcentre, Professionshøjskoler og SOSU-skoler (udgår 2007).
- Kategorien "Erhvervsskoler" indeholder også EGU
- Foruden ovenstående fordeling, har 55 % af eleverne haft minimum ét ukendt forløb. Dvs. at det er registreret i UV-vej, at de har været i en aktivitet, men ikke hvilken aktivitet, der er tale om.
- Vedr. kategorien 'Uddannelsesinstitutioner for unge med særlige behov' er der tale om tilbud der er lavet/opstået med STU (tidl. USB) konkret for øje.

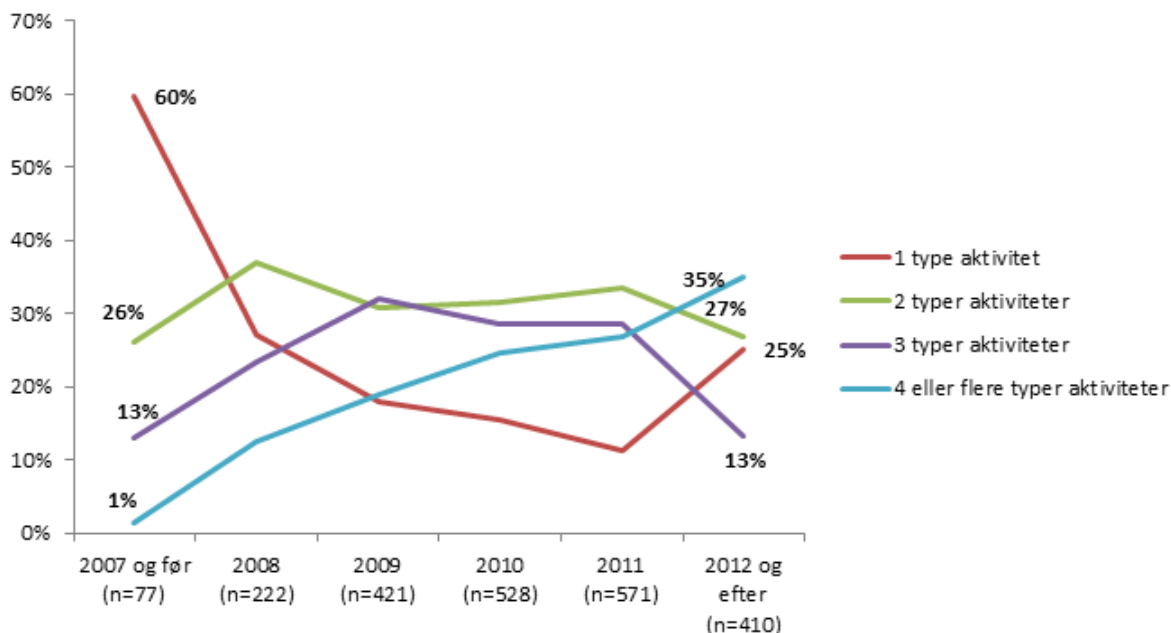
Figur 2 viser som nævnt, hvilke aktiviteter eleverne har været i inden deres STU start. Som det fremgår, har størstedelen af de elever, der påbegynder STU, været i et grundskoleforløb. Heraf har over halvdelen været i folkeskolen og over en tredjedel på en specialskole for børn. De hyppigst anvendte aktiviteter herudover er efterskoler inklusive specialefterskoler og efterskoler med samlet særligt tilbud (26 %), produktionsskoler (16 %) samt specialskoler for voksne (16 %).

At 16 % af eleverne har haft et forløb på produktionsskole og 9 % på erhvervsskoler peger på samme tendens som beskrives i de kvalitative interview med UU-ledere og -vejledere, nemlig at nogle unge afprøves i ordinære forløb, inden de tilbydes STU, for at være sikker på, at de er i målgruppen. Det bemærkes at de 55 % i kategorien 'ukendt' alene fortæller, at 55 % af eleverne har haft uspecificerede forløb.

Sammenholdes fordelingerne i henholdsvis figur 2 og figur 1 kan udledes, at der for de elever, der kun har været i én aktivitet forud for STU'en, højst sandsynligt er tale om grundskole. Der er således en stor del af STU-eleverne, som kommer direkte fra grundskolen.

Nedenstående figur 3 viser, hvor stor en andel elever, der har påbegyndt STU de pågældende år, som har været i en, to, tre og fire eller flere forskellige aktivitetstyper.

Figur 3. STU-elever med STU-start i hvert år, fordelt på hver elevs antal forskellige aktivitetstyper.

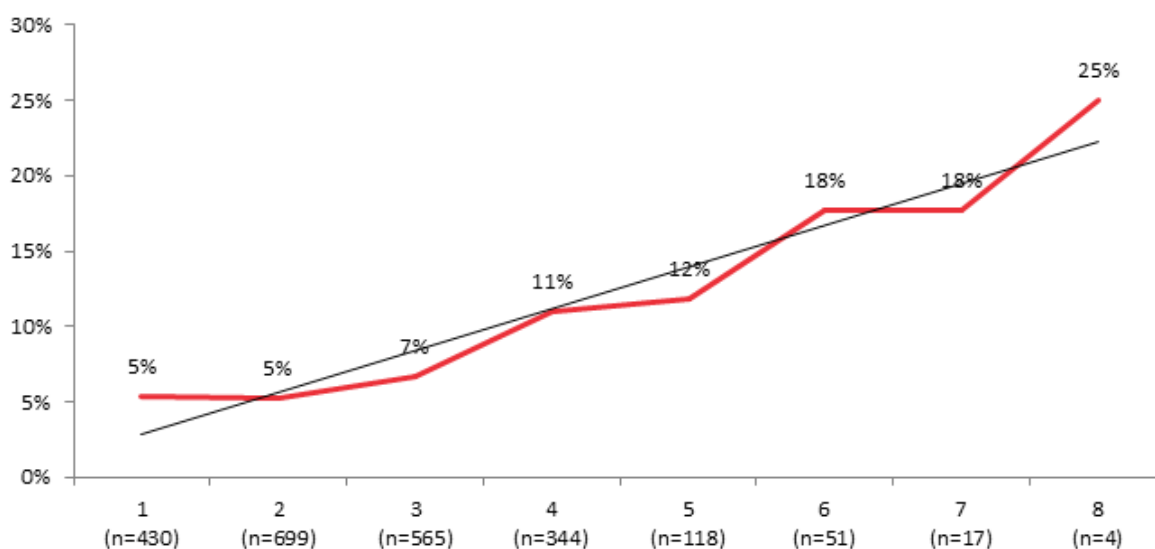

Figuren viser, at ud af de elever, der påbegyndte STU i 2007, havde 60 % været i netop én type aktivitet forud for STU. Herefter er andelen faldende frem til 2011, hvorefter den stiger kraftigt. STU-elever, der har været i tre forskellige typer aktiviteter viser den omvendte udvikling med en stigning

frem til 2011 og derefter et fald, mens andelen af elever med fire eller flere forskellige typer aktiviteter forud for STU er jævnt stigende. Andelen af STU-elever, der har været i to typer aktiviteter forud for påbegyndt STU, er derimod nogenlunde stabil over årene.

Af figur 4 fremgår udviklingen i, hvor mange procent af eleverne, der afbryder deres STU, fordelt på, hvor mange aktiviteter de har været i forud for STU. Figuren viser den tydelige – og næppe overraskende – tendens, at jo flere forskellige aktiviteter eleverne har været i forud for STU, jo større er sandsynligheden for, at de afbryder. Eksempelvis viser figuren, at 5 % af de elever, der har været i én type aktivitet forud for STU afbryder STU, mens det tilsvarende gælder 25 % af de STU-elever, der har været i otte forskellige typer aktiviteter forud for STU.

Figur 4. Andel elever som har afbrudt STU, fordelt på hver elevs antal forskellige aktiviteter forud for STU.

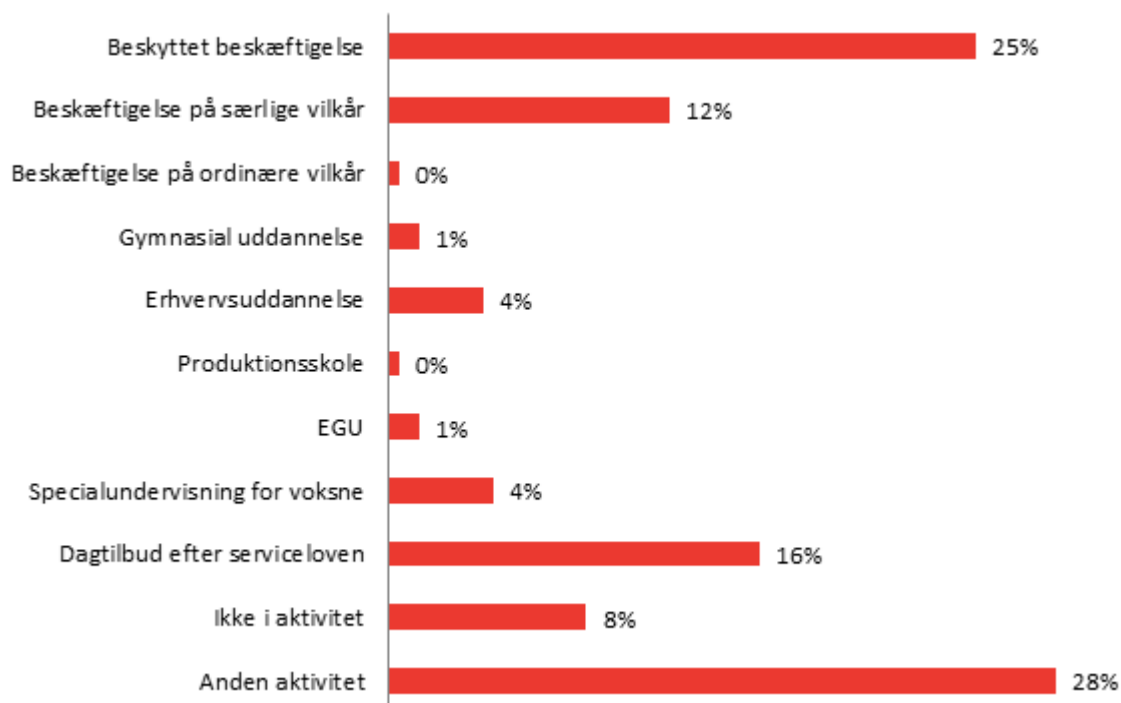

3.2 AKTIVITETER EFTER AFSLUTTET/AFBRUDT STU

30 UU-centre har oplyst, hvilken aktivitet henholdsvis de afsluttede og afbrudte STU-elever kommer i efterfølgende. Da oplysningerne ikke registreres systematisk i UU-centrene er oplysningerne baseret på en særskilt indberetning.

Som nedenstående figur 5 viser, kommer en fjerdedel af de afsluttede STU-elever efterfølgende i beskyttet beskæftigelse, knap en femtedel i dagtilbud og godt en tiendedel i beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked på særlige vilkår. Knap en tiendedel er ikke i aktivitet. Få elever (6 %) kommer desuden i ordinære uddannelser.

Figur 5. Afsluttede STU-elevs efterfølgende aktivitet (n = 713)

Blandt de 28 %, der er i anden aktivitet, indgår en stor andel elever for hvem, UU-centrene ikke har kunnet oplyse aktivitet. Derudover indgår bl.a.:

- VUC, AVU-niveau
- 10. klasse
- AOF
- EGU-forberedende forløb
- EUD på særlige vilkår
- Specialhøjskole
- Revalideringsforløb
- Aktivitet efter LAB-loven (fx herunder praktik og afklaringsforløb)
- Ikke afklaret af kommunen på nuværende tidspunkt
- Under pensionsafklaring
- Er stadig på det oprindelige STU uddannelsessted (er i samme aktivitet som under STU)
- Død

I de kvalitative interview fortæller UU-lederne og -vejlederne, at beskyttet beskæftigelse og dagtilbud også er de kategorier, som flertallet af de unge i målgruppen ville have været i uden STU. Hvad angår de 18 % af eleverne, som efterfølgende kommer i ordinær uddannelse eller beskæftigelse på særlige vilkår på det ordinære arbejdsmarked, er det ikke muligt rent analytisk at dokumentere, i hvilket omfang disse 18 % ville være 'landet her uden STU'. STU'ens 'isolerede/selvstændige effekt' kan således ikke afdækkes via statistisk analyse. Hvorvidt de 18 %, som kommer videre ad denne vej

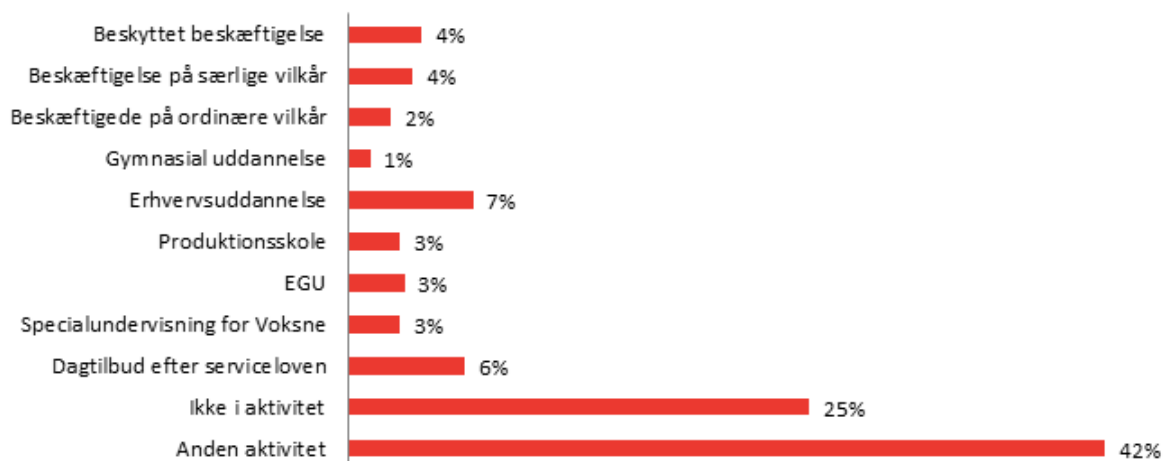
– eller omvendt de 82 % som ikke gør – er et tilfredsstillende højt/lavt tal, er en skønsmæssig vurdering, som den enkelte interessent for eget vedkommende må foretage. Der ligger ingen på forhånd givet målsætning i lovgrundlaget som 'rettesnor' for en sådan vurdering.

Flere UU-ledere og -vejledere vurderer i den sammenhæng, at der mangler tilbud til de unge, der gennemfører STU'en, men som ikke umiddelbart kan komme i beskæftigelse. Der efterlyses især muligheder for at komme i beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked på særlige vilkår. Det gælder dog kun nogle kommuner. Det bemærkes, at kommunerne samtidig vurderer, at det er begrænset, hvor mange elever der kan varetage beskæftigelse efter endt uddannelse, og at ordinær beskæftigelse på almindelige vilkår stort set altid er udelukket.⁶ Flere af de interviewede i de kommunale forvaltninger giver desuden udtryk for, at man muligvis kunne opnå højere beskæftigelse blandt de afsluttede STU-elever, hvis lovgivningen var mere fleksibel i forhold til sammensætningen af uddannelse og praktik i STU-forløbet, så mikset mellem uddannelse og praktik i højere grad kunne tilpasses den enkelte unges formåen og ønsker. En af de interviewede fortæller eksempelvis, at nogle unge formentlig ville blive mere arbejdsmarkedsparate, hvis der var mulighed for mere praktik i STU-forløbet end den nuværende maksimale grænse på 280 timer årligt for alle praktiske aktiviteter, herunder praktik. Heroverfor står, at der allerede indgår praktik i 86 % af STU-elevernes forløb, samt at de fleste elever, der er i praktik i løbet af uddannelsen, har under 280 praktiktimer årligt. Desuden bemærkes det, at hvis der dispenseres, sker det i visitationsudvalget i kommunen, og det sker ofte allerede, når indstillingen behandles, da der er tilbud i flere af kommunerne, som altid implicerer mere praktik end 280 timer årligt.⁷

Som nedenstående figur 6 viser, er fordelingen blandt de afbrudte STU-elever anderledes. Her er en fjerdedel ikke i aktivitet, knap halvdelen er i anden aktivitet og de resterende fordeler sig nogenlunde jævnt på de øvrige kategorier – dog med lidt større andele i erhvervsuddannelse (7 %) og i dagtilbud efter serviceloven (6 %). Figuren viser også, at en del af de afbrudte forløb kan betragtes som 'positive' forstået på den måde, at 15 % af de afbrudte STU-elever efterfølgende er kommet i ordinær uddannelse (gymnasial uddannelse, erhvervsuddannelse, produktionsskole eller EGU), mens det – jævnfør figur 5 – kun er tilfældet for 6 % af de afsluttede STU-elever. Omvendt er andelen af afbrudte STU-elever, som efterfølgende kommer i beskæftigelse (godt en tiendedel på alle beskæftigelsestyper samlet) langt lavere end blandt de afsluttede STU-elever. Desuden er andelen, der ikke er i aktivitet, på knap en tredjedel af de afbrudte STU-elever væsentligt højere.

⁶ Bilag 1. STU-evaluering 2010

⁷ Bilag 1. STU-evaluering 2010

Figur 6. Afbrudte STU-elevs efterfølgende aktivitet (n = 432)

Blandt de 42 %, der er i anden aktivitet indgår bl.a.:

- 10. klasse
- VUC AVU/FVU
- VUC HF
- Højskole
- Øvrige uddannelser og kurser
- Aktivitet under LAB-loven (herunder fx afklaring, praktik, vejledning og opkvalificering mv.)
- Arbejde fuldtid
- Socialpædagogisk opholdssted
- Sygdom
- Psykiatrisk behandling (på særligt bosted)/psykisk behandlingstilbud
- I fængsel
- Graviditet
- Orlov
- Død
- UU ved ikke hvad de pågældende elever laver

Det fremgår af de kvalitative interview med UU-lederne og -vejlederne, at mange tilsyneladende afbrud senere vil vise sig reelt at være pauser. De fortæller, at de elever, der afbryder STU, kan opdeles i to grupper: Den største gruppe er de elever, der tager en midlertidig pause fra uddannelsen. Årsagerne hertil er typisk sygdomsrelaterede, eller fordi eleven skal afklares et andet sted, eksempelvis på en produktionsskole. Det er UU-centrenes erfaring, at de elever, der holder pause som følge af sygdom, typisk genoptager STU'en på et senere tidspunkt.

Den anden og mindre gruppe er ifølge UU-lederne og vejlederne de elever, som afbryder uddannelsen fuldstændigt. Her er der både tale om positive og negative afbrydelser. Enkelte elever afbryder STU'en for at påbegynde en ordinær ungdomsuddannelse – jf. figur 6. UU-lederne og vejlederne mener ikke, der er tale om fejlvurderinger af de pågældende unges målgruppetilhørsforhold, men at de gennem STU'en bliver i stand til at påbegynde en ordinær uddannelse. Eksempelvis fortæller en UU-vejleder, at en elev havde taget en række enkeltfag på VUC (hf-niveau) som en del af sit STU-

forløb, og at eleven i løbet af STU-forløbet blev i stand til at færdiggøre enkeltfagene som en samlet ungdomsuddannelse.

Det er UU-ledernes og vejledernes erfaring, at de negative afbrydelser typisk sker for elever, der ikke har lyst til at være på STU'en længere. Udover manglende motivation og lyst hos den unge kan begrundelserne være, at forældrene vælger at den unge i stedet skal i dagtilbud. En anden type 'negative afbrud' er unge med psykiske lidelser og/eller misbrug, som fagligt og kognitivt er tilstrækkeligt velfungerende til at gennemføre en STU, men hvor lidelsen og/eller misbruget begrænser dem for meget til at kunne fortsætte på STU.

3.2.1 Kvalitative vurderinger af de unges kompetencer til deltagelse i samfundslivet

Som ovenstående analyse viser, kommer størstedelen af STU-eleverne i samme type aktiviteter efter afsluttet STU, som de ville have været i inden STU. Der er særligt tale om beskyttet beskæftigelse og dagtilbud. Det er ikke muligt at indhente data om målgruppens aktiviteter inden indførelsen af STU eller om en eventuel udvikling i anvendelsen af botilbud, bostøtte mv.

I de kvalitative interview med UU-lederne og vejlederne peges generelt på, at flere af de unge gennem STU udvikler personlige og sociale kompetencer, som gør dem i stand til at fungere mere selvstændigt i dagligdagen. UU-lederne og vejlederne vurderer således, at mange af de unge opnår en øget selvstændighed, og dermed muligvis et mindre behov for støtte og pleje med deraf øget livskvalitet til følge gennem deres STU-forløb.

4. LOVENS MÅLGRUPPE

I dette kapitel analyseres muligheden for at afgrænse STU-målgruppen positivt ved hjælp af objektive kriterier. I den forbindelse analyseres, hvordan målgruppen afgrænses i dag, samt hvilke problematikker der opleves i forbindelse med målgruppeafgrænsning og vurdering. Kapitlet er baseret på de kvalitative interview med UU-ledere og -vejledere samt relevante sagsbehandlere i de kommunale forvaltninger.

4.1 MÅLGRUPPEVURDERING OG AFGRÆNSNING

Mens den formelle målgruppevurdering typisk sker i et visitationsudvalg bestående af de relevante kommunale forvaltninger, sker den første målgruppeafklaring og vurdering oftest af UU-vejlederen. Når UU-vejlederen vurderer, at der kan være tale om en ung i STU-målgruppen og den unge og de pårørende er indforstået hermed indgives indstilling til STU til visitationsudvalget, som træffer den endelige beslutning om såvel målgruppetilhørsforhold og STU-tilbud. Indstillingen vedlægges dokumentation for, at den unge er i målgruppen for STU i form af eksempelvis somatiske eller psykiatriske udredninger, PPR-journaler, kognitive eller psykologiske undersøgelser, vurderinger fra afprøvninger i praktik, erfaringer fra afprøvning på fx produktionsskole eller EGU. Har den unge gået i specialskole eller specialklasse i grundskolen, kan dokumentation i form af fx elevplaner mv. ligeledes anvendes som dokumentation for målgruppevurderingen.

Interviewene med UU-lederne og vejlederne peger på to veje ind i STU. En stor gruppe af STU-eleverne har gået på specialskole eller i specialklasse i grundskolen, hvilket ofte betyder, at vejlederne allerede på forhånd kender dem og deres karakteristika godt. Her vil der ofte ikke være behov for yderligere afklaring og dokumentation end den der allerede foreligger. En mindre del af STU-eleverne kommer fra almindelige grundskoleforløb eller fra andre aktiviteter. I disse tilfælde vil UU-vejlederen typisk afprøve alle andre muligheder før de indstiller en person til STU. Det er fælles for alle de interviewede UU-centre at STU først bringes på bane, når alle muligheder inden for det ordinære uddannelsessystem er overvejet og evt. afprøvet. Vejlederne beskriver dette som et udtryk for, at målet er, at de unge får en ordinær uddannelse, når det er muligt. UU-lederne og vejlederne peger på, at loven netop ligger op til en sådan negativ afgrænsning, hvor STU er målrettet de unge, *"der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse"*.

Den primære afgrænsning af målgruppen er således en negativ afgrænsning, hvor UU-centrene søger at afdække, hvad personen ikke kan, og deraf konkludere hvorvidt vedkommende er i målgruppen eller ej. Hvis UU-vejlederen eller den unge og de pårørende eksempelvis mener, at EGU kan være en mulighed, vil den unge typisk blive afprøvet i EGU-forløb først. UU-vejlederne fortæller, at

de i afprøvningen ligeledes afdækker, hvilke ønsker og kompetenceudviklingsmuligheder den unge har, så uddannelses tilbuddet kan målrettes den unges formåen og interesser/ønsker.

Eftersom lovgivningen ikke lægger op til en nedre grænse for STU, er der heller ingen UU-ledere og -vejledere, der anvender en nedre grænse. Flere er dog opmærksomme på, at der årligt skal stå 840 timer til rådighed for STU-eleven, men at eleven ikke er forpligtet til at fylde (bruge) hele rammen ud. Det betyder dog ikke, at de ikke oplever udfordringer med unge, som har svært ved at gennemføre STU som et sammenhængende treårigt uddannelsesforløb. I ganske få tilfælde fortæller de interviewede UU-ledere og -vejledere, at kommunen er endt med at tilbyde den unge et dagtilbud i stedet for en STU, men i disse tilfælde har den unge og de pårørende som regel været indforstået hermed. I de tilfælde, hvor de unge har svært ved at gennemføre 840 timer årligt, håndteres det bl.a. ved, at uddannelsesplanen indeholder udflugter eller hjemmedage med fx træningsaktiviteter, botræning eller socialtræning. En UU-vejleder fortæller, at for mange STU-elever er 21 timer ugentligt svært at imødekomme, fordi der netop er tale om en meget forskelligartet gruppe, som indeholder de svageste unge.

4.2 UDFORDRINGER I MÅLGRUPPEAFGRÆNSNINGEN

Gennem de kvalitative interview tegnede der sig to gennemgående udfordringer for aktørerne i UU-centrene. Den mest gennemgående udfordring er, at nogle UU-ledere og -vejledere oplever en manglende forståelse for målgruppen i visitationsudvalget. Det nævnes særligt i kommuner, hvor STU'en er forankret i arbejdsmarkedsområdet og eksempelvis jobcenteret derfor er stærkt repræsenteret i visitationsudvalget. UU-vejlederne oplever i den forbindelse, at det kan være svært for visitationsudvalget at forstå, at eksempelvis unge med Aspergers syndrom, kan være fagligt meget velfungerende og eksempelvis have taget folkeskolens afgangsprøve og alligevel være i målgruppen for STU, fordi de ikke fungerer tilstrækkeligt socialt til at kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse, som i dag i høj grad er baseret på sociale kompetencer i forbindelse med netværk, gruppearbejde mv.

Den anden udfordring ligger i, at nogle unge kan befinde sig i gråzonen mellem STU'en og EGU'en. En UU-vejleder oplever, at nogle unge er for svage til EGU'en men for stærke til STU'en. Når unge er i gråzonen, og derfor svære at vurdere, vil UU-vejlederne typisk afprøve dem i det ordinære system (fx på EGU) og først indstille til STU, hvis det viser sig ikke at fungere.

Et enkelt UU-center oplever ingen særlige udfordringer knyttet til målgruppevurderingen, hvilket de forklarer med, at kommunens visitationsudvalg er lavet på en sådan måde, at alle relevante aktører knyttet til overgangen fra barn til voksen er repræsenteret og videndeling og sparring dermed kan sikre en god overgang og en god vurdering.

De interviewede fra de kommunale forvaltninger oplever både udfordringer i målgruppeafgrænsningen 'opadtil' og 'nedadtil'. Eftersom der ikke ifølge lovgivningen er nogen 'bund' i målgruppeafgrænsningen, forekommer der elever i 'bunden', som er yderst plejkrævende. Her stiller nøglepersonerne i de kommunale forvaltninger spørgsmålstegn ved, om man reelt kan tale om et uddannelsesforløb, og om det i virkeligheden er i den unges bedste interesse. Dertil kommer, at dette typisk er blandt de dyreste STU-forløb og derfor spørgsmålet om, hvorvidt det er økonomisk fornuftigt at tilbyde et STU-forløb. Flere af de interviewede repræsentanter fra de kommunale forvaltninger påpeger, at denne gruppe unges behov medvirker, at der reelt ikke er stor forskel på det tilbudte STU-forløb og det tilbud de ellers ville have fået (fx aktivitets- og samværstilbud, plejetilbud mv.).

'Opadtil' er der som nævnt en gråzone mellem de mest velfungerende i STU-målgruppen og de unge uden for målgruppen – særligt målgruppen for EGU. Det kan være svært at vurdere 'hvor dårlig man skal være' for at kunne få tilbud om STU. Flere nøglepersoner i de kommunale forvaltninger fortæller, at de ikke altid er helt enige med UU i denne vurdering. En af de interviewede fortæller endvidere, at man kan stille spørgsmålstegn ved, om de unge på kontanthjælp ikke burde kunne magte et andet tilbud, og dermed ikke falde inden for målgruppedefinitionen for STU. I en anden kommune oplever man, at unge som er normalt eller højt begavede, men har andre vanskeligheder, kan falde i STU-målgruppen, selvom de ville kunne gennemføre ordinære ungdomsuddannelser, hvis de kunne gøre det på 'særlige vilkår' – fx med længere tid til gennemførelse. Der er her særligt tale om unge med autisme, autisme spektrum forstyrrelser og ADHD. For denne gruppe kan det udgøre en særlig udfordring, at de ofte bakkes op af ressourcestærke pårørende, som kan være meget opsat på, at den unges visiteres til STU, selvom det ikke nødvendigvis er det, som giver den unge de bedste muligheder.

Nogle repræsentanter fra de kommunale forvaltninger fortæller endvidere, at der blandt dem, som kommer lige fra et grundskoleforløb, kan være unge, som måske ville have større held med at gennemføre et STU-forløb, hvis de var lidt ældre og mere modne. Disse nøglepersoner oplever, at de unge i stigende grad kommer lige fra grundskoleforløbet. Udfordringen er, at der ofte ikke er andre tilbud til denne målgruppe og derfor ikke mange alternativer til de unge, som kunne have glæde af lidt længere tid inden de påbegynder STU.

4.3 FORSLAG TIL POSITIV OG OBJEKTIV AFGRÆNSNING

Som UU-lederne og vejlederne fremhæver, lægger lovgivningen op til en negativ afgrænsning, hvor alle muligheder for ordinær uddannelse skal være afsøgt, inden man overvejer STU. Flere UU-ledere og -vejledere fortæller også, at det harmonerer godt med samarbejdet med de parter, der sidder i visitationsudvalgene, som også typisk arbejder med en negativ afgrænsning. De mener endvidere, at målgruppens problemer ofte er særdeles komplekse og vurderingen derfor i mange tilfælde vil være uegnet at foretage ud fra fælles objektive kriterier⁸ for afgrænsningen af målgruppen. Dette uddybes med, at der er tale om en meget lille målgruppe, som er karakteriseret ved en lang række forskellige vanskeligheder, som gør det svært at definere fælles kriterier. Der udtrykkes over en bred kam bekymring for, at en række fælles objektive, positive afgrænsningskriterier ikke ville kunne indfange målgruppens kompleksitet.

Flere af UU-lederne og vejlederne finder dog en positiv afgrænsning tiltrækkende, fordi de finder det problematisk at kombinere den negative afgrænsnings fokus på, hvad de unge ikke kan, med den anerkendende tilgang til de unge, som de gerne vil anlægge. Et UU-center fortæller, at de godt kunne tænke sig at anvende en positiv afgrænsning, hvor de i stedet for at undersøge hvad personen ikke kan, undersøger hvad personen kan og vurderer om det matcher en STU.

Da UU-lederne og -vejlederne jævnfør afsnit 3.2 i flere tilfælde har oplevet, at en STU-elev gennem STU-forløbet bliver i stand til at påbegynde en ordinær uddannelse, udtrykker flere et ønske om en større anerkendelse af, at STU'en kan fungere som paratgørende til ordinær uddannelse. Disse UU-ledere og -vejledere understreger, at de pågældende unge ikke ville have været i stand til at påbegynde og gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse uden STU-forløbet. Der er således i deres øjne ikke tale om en fejlsvurdering af den unges målgruppertilhørsforhold, men om så stor progression i den unges STU-forløb, at de bliver i stand til at tage en ordinær ungdomsuddannelse. Hvad angår de 18 % af eleverne, som efterfølgende kommer i ordinær uddannelse eller beskæftigelse på særlige vilkår på det ordinære arbejdsmarked, er det dog ikke muligt rent analytisk at dokumentere, i hvilket omfang disse 18 % ville være 'landet her uden STU'. STU'ens 'isolerede/selvstændige effekt' kan således ikke afdækkes via statistisk analyse. UU-lederne og -vejlederne begrundes dog progressionen med selve processen i STU – dvs. udarbejdelse af uddannelsesplan og i nogle tilfælde elev-/undervisningsplaner og opstilling af mål som løbende revideres samt ikke mindst det, at STU er et koordineret, sammenhængende treårigt forløb. Heroverfor står, at knap halvdelen af eleverne af-

⁸ Eksempler på objektive kriterier kunne være 'karaktergennemsnit' eller 'konkrete test'.

bryder STU-forløbet⁹, og at ca. 20 % ikke har progressionsmål skrevet ind i deres uddannelsesplaner¹⁰.

I de kommunale forvaltninger er der i princippet opbakning til en objektiv positiv afgrænsning – ”det ville være rigtig nyttigt”. Men ingen kan umiddelbart se, hvordan en sådan skulle udarbejdes. En forvaltningsmedarbejder fortæller, at de i kommunen har drøftet om man skulle sige, at STU’en var forbeholdt unge på kontanthjælpe, fordi de unge på førtidspension i forvejen har mulighed for tilbud under fx specialundervisning for voksne. I den forbindelse har man drøftet om man kunne anvende nogle af de definitioner knyttet til funktionsniveau, som man anvender i andre dele af den kommunale forvaltning. Men de kan ikke helt se hvordan. I modsætning hertil står en nøgleperson i en anden kommune, som fortæller, at man her har overvejet om man burde afgrænse målgruppen således, at unge på kontanthjælp ikke er en del af målgruppen, fordi de principielt burde kunne magte andre tilbud. I den forbindelse ville det naturligvis være en udfordring, at mange af de unge starter på kontanthjælp, når de fylder 18 år og først pensionsafklares herefter (førtidspension).

⁹ I perioden 1. marts 2010 til 28. februar 2011 færdiggjorde 302 elever STU, mens 248 afbrød STU, jf. bilag X Uni-Cs notat »Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov – status pr. 28. februar 2011«.

¹⁰ Bilag 1. STU-evaluering 2010

5. UDGIFTER

I dette kapitel analyseres kommunernes udgifter til STU.

I tabel 1 nedenfor vises udviklingen i de faktuelle udgifter, som kommunerne har haft til uddannelse og transport. Som det fremgår af tabellen er kommunernes faktisk afholdte udgifter til STU (uddannelsesdel og transport) steget kraftigt fra 2007 til 2011. I samme periode er antallet af helårselever steget kraftigt. I 2007 var der således blot gennemsnitligt 2,3 helårselever i kommunerne, mens der i 2011 var 36,2 helårselever. Af den sidste kolonne i tabellen fremgår udviklingen i kommunernes gennemsnitlige udgift pr. helårselev. Heraf fremgår det, at udviklingen i gennemsnitlig udgift til STU pr. helårselev generelt har været for nedadgående gennem årene. Udgiften steg godt nok fra 244.949 kr. i opstartsåret 2007¹¹ til 262.123 kr. i 2008 og har siden været støt faldende til 239.050 kr. i 2011. Stigningen i det samlede udgiftsniveau skal således begrundes med en stigende tilgang til STU og afspejler ikke en stigning i udgift pr. helårselev.

Tabel 1. Udviklingen i faktisk afholdte udgifter, antal helårselever samt gennemsnitsudgift til uddannelse og transport pr. helårselev (kommunegennemsnit). Beregningsgrundlag i form af hhv. antal kommuner og helårselever angivet i parentes (n = antal kommuner / antal helårselever)

	Gennemsnitlig faktisk afholdte udgifter til STU i kr.	Gennemsnitligt antal helårselever	Gennemsnitlig udgift pr. helårselev i kr.
2007 (n = 16 / 36)	543.586	2,3	244.949
2008 (n = 32 / 226)	1.852.646	7,1	262.123
2009 (n = 37 / 647)	4.523.899	17,5	258.559
2010 (n = 39 / 1128)	7.269.997	28,9	251.384
2011 (n = 41 / 1486)	8.663.849	36,2	239.050

Interviewene med nøglepersonerne i de ansvarlige kommunale forvaltninger peger på, at det større udgiftsniveau i de første år bl.a. kan forklares med, at der har været en del udgifter forbundet med opstarten af uddannelsen, samt at flere kommuner først de senere år har forhandlet mere fordelagtige aftaler og dermed priser på plads med leverandørerne.

¹¹ Det bemærkes, at aktivitetsniveauet i STU-opstartsåret 2007 var meget lavt i forhold til de efterfølgende år, hvilket også fremgår af tabellens stikprøvebaserede statistik ('Gennemsnitlig antal helårselever'). Nøgletal for dette år skal derfor sammenlignes med forsigtighed.

En betydelig andel af kommunerne har kunnet oplyse udgifter til uddannelsesdelen og udgifter til transport særskilt. Disse fremgår af nedenstående tabel 2. Heraf fremgår det, at udviklingen i den 'rene uddannelsesudgift' er gået fra 239.613 kr. i 2007 til 232.608 i 2011. I løbet af perioden ses dog et bemærkelsesværdigt fald til 226.735 kr. i 2008 efterfulgt af en endnu højere stigning til 246.559 kr. i 2009. Udgiften til transport har været svingende over årene, hvilket sandsynligvis kan skyldes, at der er tale om en mindre andel af eleverne, som modtager transport, og at udgifterne hertil kan variere meget afhængig af, hvilken transportform, der er tale om. Den gennemsnitlige udgift for transport ligger dog mellem 35.634 kr. og 61.764 kr. pr. helårselev, der modtager transport, med en generelt faldende tendens over årene.

Tabel 2. Gennemsnitlige udgifter pr. helårselev til uddannelsesdel og transport særskilt (n = antal kommuner/ antal helårselever)

	Uddannelsesudgifter (gennemsnit pr. helårselev)	Transportudgifter i kr. (gennemsnit pr. helårselev der modtager transport)	Transportudgift i kr. (gennemsnit pr. helårselev)
2007	239.613 (n = 15 / 31)	57.585 (n = 3 / 3)	6.424 (n = 3 / 31)
2008	226.735 (n = 28 / 189)	61.764 (n = 19 / 48)	15.736 (n = 19 / 189)
2009	246.559 (n = 32 / 551)	40.638 (n = 24 / 183)	13.505 (n = 24 / 551)
2010	237.309 (n = 32 / 891)	42.785 (n = 26 / 268)	12.833 (n = 26 / 891)
2011	232.608 (n = 33 / 1132)	35.634 (n = 31 / 360)	11.335 (n = 31 / 1132)

Tabel 3 nedenfor illustrerer spændvidden i de gennemsnitlige udgifter pr. elev. Som det fremgår, er den maksimale udgift en kommune har haft for et STU-forløb for én helårselev langt højere end gennemsnitsudgiften pr. helårselever i tabel 1. Den højeste udgift for ét STU-forløb forekom således i 2009, hvor udgiften var 2.141.638 kr. I 2011 var den højeste udgift 1.608.433 kr. Ved at kigge på 75 %- og 90 %-fraktilerne ses, at de i 2009 var på henholdsvis 327.922 kr. og 449.907 kr., og i 2011 på henholdsvis 288.620 kr. og 359.062 kr.

Til sammen giver dette indtryk af, at maksimumsværdierne er enkeltstående tilfælde, hvor de pågældende kommuner har haft helt ekstraordinært høje udgifter til den pågældende elev. Med udgangspunkt i 90 %-fraktilen kan vi i runde tal konstatere, at 90 % af årseleverne i 2011 kostede under 360.000 kr., mens det tilsvarende i 2007 kostede under 536.000 kr. Altså relativt set en væsentlig reduktion i den 'dyre ende'.

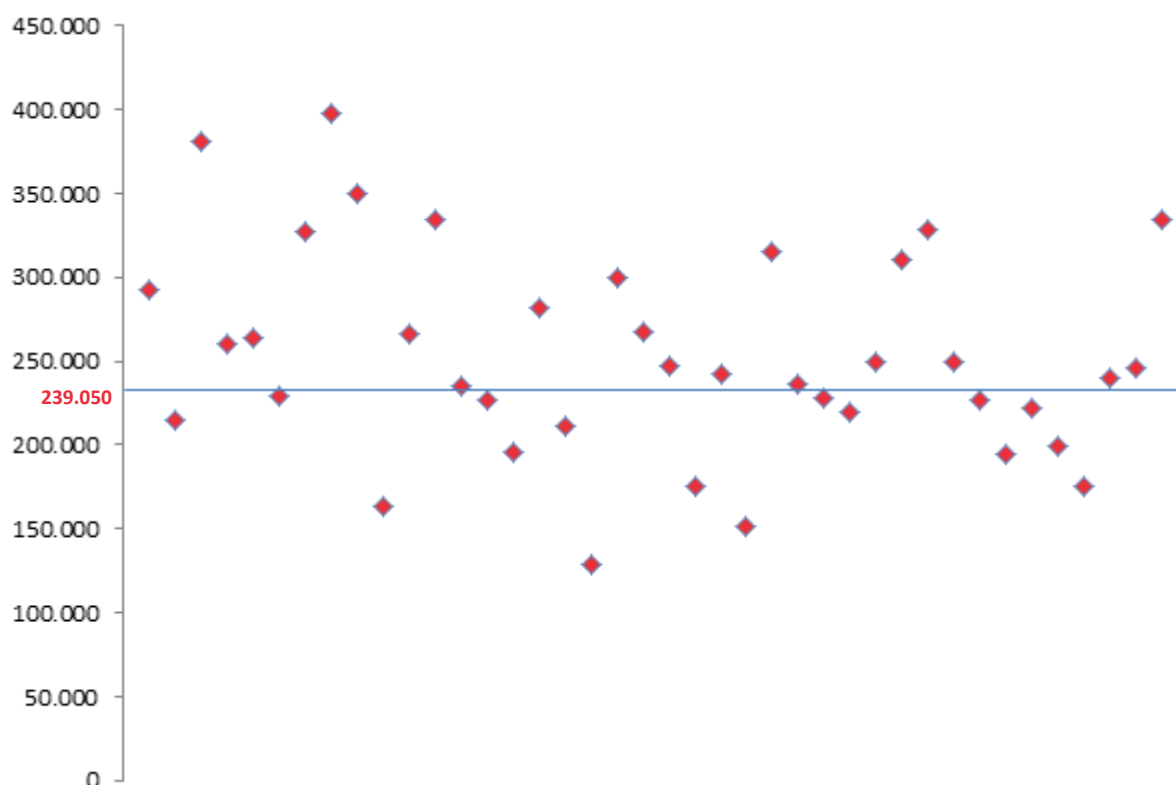
Tabel 3. Spændvidden i de gennemsnitlige udgifter til uddannelse pr. helårselev

	2007 (n = 13 / 60)	2008 (n = 29 / 337)	2009 (n = 33 / 868)	2010 (n = 33 / 1288)	2011 (n = 35 / 1650)
Minimum	43.997	32.561	4.129	7.569	12.240
Maksimum	671.967	2.000.000	2.141.638	1.969.979	1.608.433
75%-fraktil	305.724	326.843	327.922	304.280	288.620
90%-fraktil	535.660	403.559	449.907	384.886	359.062

Note. Da de opgivne priser er pris pr. helårselev, vil nogle af minimums- og maksimumspriserne være udtryk for en omregning af eksempelvis faktisk afholdte udgifter for få måneder til en pris svarende til en helårselev.

Figur 7 nedenfor viser fordelingen af kommunernes gennemsnitsudgifter til uddannelse og transport pr. helårselev i 2011. Y-aksen er således gennemsnitsudgiften, og ud af X-aksen er de respektive kommuner placeret.

Figur 7. Fordeling af kommunernes gennemsnitsudgifter til uddannelse og transport pr. helårselev i 2011 (n = 41 / 1486)

Spredningen viser, at udgiften er meget forskellig fra kommune til kommune, hvilket i høj grad må tilskrives, at en enkelt eller to elever med meget dyre eller meget billige STU-tilbud grundet mål-

gruppens relativt begrænsede omfang påvirker gennemsnittet meget, samt at kommunerne har valgt at administrere STU'en forskelligt. De kvalitative interview med relevante personer i de kommunale forvaltninger viser fx, at en kommune har valgt at lade Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) administrere alle STU-forløb, som anvender kommunen egne tilbud. CSV får således et årligt budget for STU, som efterreguleres ved regnskabsårets afslutning. Hvis den enkelte elevs STU-forløb skal indeholde uddannelseselementer uden for CSV, vil det således være CSV, der skal administrere dette og sikre at det samlet for alle årets STU-elever holder sig inden for budgettet. Kommunen har fastlagt tre niveauer afhængig af de unges henvisningsårsager. Niveauerne spænder fra godt 130.000 kr. til omkring 400.000 kr. STU-budgettet kan på den baggrund fastlægges årligt på baggrund af den erfarede tilgang af elever i de forskellige kategorier. Disse beløb er dog kun knyttet til kommunens egne tilbud, hvorimod erfaringen i den pågældende kommune er, at udgiftsniveauet er højere, når man køber eksterne tilbud.

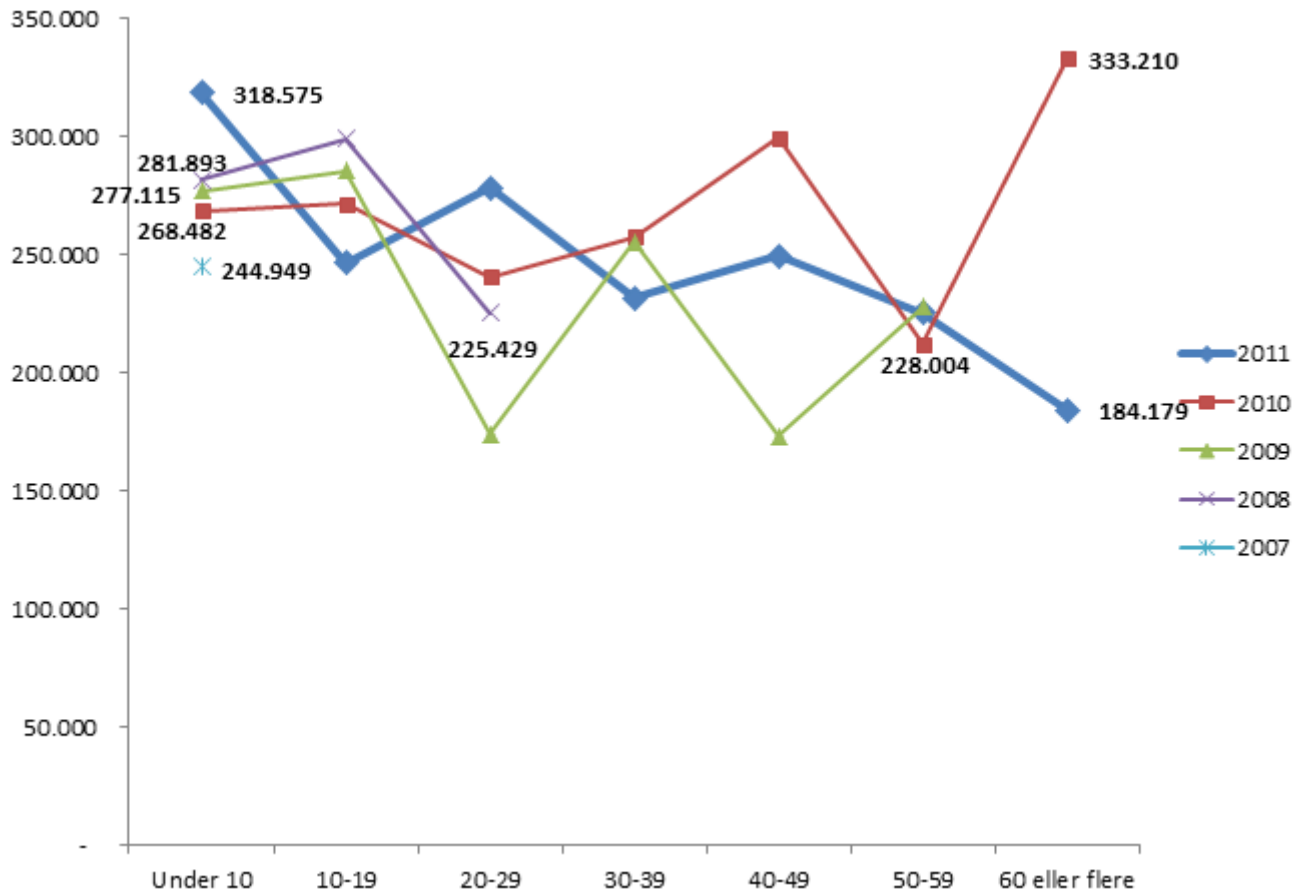
I en anden kommune har man udregnet en gennemsnitspris for kommunens STU-elever på 316.000 kr. (med fremskrivninger på løn mv.). Herefter er det UU-centerets ansvar at forhandle med STU-tilbuddene inden for den økonomiske ramme. Den interviewede fortæller at det var en udfordring i starten, men at oplevelsen er, at UU-centeret efterhånden har fundet en god balance mellem faglighed og økonomisk ansvarlighed, så den økonomiske ramme overholdes. I den forbindelse opleves det som en fordel ikke at lægge sig fast på ét eller få tilbud, men netop øge konkurrencen og forhandlingsmulighederne ved at være åbne over for flere tilbud.

I en tredje kommune fortæller den interviewede, at de som led i udgiftskontrollen har haft betydelig succes med at genforhandle taksterne med udbydere. Det har resulteret i reduktioner på 10 % for kommunens egne udbydere og 5 % for eksterne leverandører.

En repræsentant fra en kommune på vestegnen fortæller, at de tidligere oplevede, at det var svært at forhandle om priserne og de oplevede i nogle tilfælde, når de overtog elever fra andre kommuner, at de ikke betalte samme pris for samme tilbud. De har den seneste tid sammen med en række andre vestegns kommuner sammen forhandlet med udbydere og oplevet store reduktioner i priserne. I kommunen oplever man, at succesen skyldes, at man er gået flere kommuner sammen om at forhandle og dermed har fået mere 'pondus' i forhandlingerne.

Figur 8 nedenfor viser udviklingen i gennemsnitsudgiften til uddannelse pr. helårselever i forhold til hvor mange elever, der er i kommunen. Som det fremgår af figuren har der i 2007 og 2008 ikke været besvarelser fra kommuner, hvor der har været flere end 29 elever. Dette ændrer sig dog i 2009-2011, hvor udviklingen i gennemsnitsudgiften til uddannelse og transport kan følges helt op til kommuner, der har 60 eller flere elever.

Figur 8. Gennemsnitsudgift til uddannelse pr. helårselev i kr. i forhold til antallet af elever i kommunerne

Note. Gennemsnitsprisen er beregnet for alle kommuner i samme elevgruppe. Antallet af kommuner i hver elevgruppe, i hvert år varierer fra 1 kommune til 25 kommuner. Af bilag 2 fremgår n for hvert punkt i grafen.

Den generelle tendens i figur 8 er, at jo flere helårselever en kommune har, jo lavere gennemsnitsudgift vil kommunen også have. Med udgangspunkt i år 2011 kan vi således se, at den gennemsnitlige udgift til uddannelse pr. helårselev ved under 10 elever er 318.575 kr., mens den for kommuner med 60 eller flere elever er 184.179 kr. Altså en ret markant forskel. Den samme generelle tendens gør sig gældende for de tidligere år. Dog med væsentligt større udsving der gør det samlede billede betydeligt mindre klart end for det seneste år (2011).

Den oplagte forklaring er stordriftsfordele. Her kan kommuner med mange elever drage fordel af, at de har flere elever, hvilket gør, at de eksempelvis kan anvende samme transportmiddel til flere elever, og derved dele udgiften ud på flere elever. En anden forklaring kan, som nævnt ovenfor, være, at kommunernes muligheder for forhandlinger med leverandørerne bliver bedre, jo flere elever man har – kommunens position i forhandlingerne gives således mere 'pondus', jo flere STU-forløb de kan forventes at købe eller netop ophøre med at købe hos leverandørerne.

5.1 ANVENDES MIDLERNE TIL STU HENSIGTSMÆSSIGT?

Som det fremgik af afsnit 3.2 kommer 25 % af de afsluttede STU-elever efterfølgende i beskyttet beskæftigelse, 16 % i dagtilbud efter serviceloven, 4 % i specialundervisning for voksne og 8 % ikke er i aktivitet. Ifølge interviewpersonerne fra de kommunale forvaltninger såvel som i UU-centrene er det i vid udstrækning de tilbud, som man anvendte til målgruppen før STU-lovgivningen. De påpeger, at en meget stor andel af målgruppen aldrig vil kunne komme i beskæftigelse – og under ingen omstændigheder blive selvforsørgende – uanset hvad man gør. Alt andet ville ifølge flere af de interviewede være udtryk for, at vurderingen af målgruppetilhørsforhold ville have været forkert.

Som det fremgår af afsnit 3.2 kommer 18 % af de afsluttede STU-elever efterfølgende i beskæftigelse på særlige vilkår på det ordinære arbejdsmarked eller i ordinær uddannelse. Som det også fremgår, havner de resterende 82 % efterfølgende i beskyttet beskæftigelse, dagtilbud under Serviceloven samt andre aktiviteter, som ikke umiddelbart leder i retning af hverken ordinær uddannelse eller det ordinære arbejdsmarked. De 18 % tilskriver de interviewede UU-ledere og -vejledere i høj grad progressionen i de unges STU-forløb (jf. afsnit 4.3), som sikres gennem udarbejdelse af uddannelsesplan, opstilling af og opfølgning på faglige, sociale og personlige mål samt STU som et treårigt koordineret, sammenhængende forløb. I den sammenhæng bemærkes, at ca. 20 % ikke har progressionsmål skrevet ind i deres uddannelsesplaner¹².

Flere af de interviewede UU-ledere og -vejledere samt nøglepersoner i de kommunale forvaltninger har erfaret, at der kan være et større potentiale i den mest velfungerende del af målgruppen end først antaget. Men for at udnytte dette potentiale er det afgørende, at indholdet og formen i STU-forløbet i høj grad er arbejdsmarkedsrettet. I en kommune mener man at kunne forbedre mulighederne for dette ved at skabe et mere fleksibelt forhold med uddannelse og praktik. Den nuværende lovgivning indeholder en grænse på maksimalt 280 timer årligt til praktiske aktiviteter, herunder praktik. I den pågældende kommune mener man, at flere STU-elever ville kunne komme i EGU, beskyttet beskæftigelse eller beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked på særlige vilkår, hvis man havde mulighed for at skabe et STU-forløb med mere praktik. Heroverfor står, at der allerede indgår praktik i 86 % af STU-elevernes forløb, samt at de fleste elever, der er i praktik i løbet af uddannelsen, har under 280 praktiktimer årligt. Desuden bemærkes det, at hvis der dispenseres, sker det i

¹² Bilag 1. STU-evaluering 2010

visitationsudvalget i kommunen, og det sker ofte allerede, når indstillingen behandles, da der er tilbud i flere af kommunerne, som altid implicerer mere praktik end 280 timer årligt.¹³

Der anvendes i dag ca. 1 mia. kr. på STU. Udgifterne pr. helårselev udgjorde i 2011 gennemsnitligt knap 240.000 kr., jf. afsnit 5. Blandt UU-lederne og -vejlederne er den generelle holdning, at midlerne til STU anvendes hensigtsmæssigt i forhold til at få de unge i videre uddannelse eller beskæftigelse. Jf. afsnit 3.2 viser statistikken, at det er 18 % af de gennemførte STU-elever, som efterfølgende kommer i ordinær uddannelse eller beskæftigelse på særlige vilkår på det ordinære arbejdsmarked. Det er ikke statistisk muligt at dokumentere 'STU'ens selvstændige effekt' – dvs. at kortlægge hvor stor en del af disse 18 % som kan 'tilskrives STU'.

De interviewede UU-ledere og -vejledere giver udtryk for, at midlerne i dag anvendes mere hensigtsmæssigt, fordi de unge nu får et koordineret og sammenhængende forløb med eksplicite progressionsmål. Samtidig giver STU-forløbene mange af de unge mulighed for at etablere venskaber og sociale netværk i et ungdomsmiljø, som ikke på samme måde var eksisterende tidligere. Desuden vurderer de interviewede UU-ledere og -vejledere, at de unge gennem STU'en opnår en større grad af selvstændighed i dagligdagen med deraf følgende højere livskvalitet. Det vurderes at medvirke til det i loven beskrevne formål om at give de unge kompetencer til at deltage i samfundslivet.

¹³ Bilag 1. STU-evaluering 2010

6. UDGIFTS- OG KAPACITETSSTYRING

De **kommunale forvaltninger**, der er ansvarlige for STU, oplever samlet set ganske store og forskelligartede udfordringer i forhold til udgifts- og kapacitetsstyring.

Som det væsentligste opleves et støt stigende efterspørgselspres og følgelig stigende tilgang. Flere kommuner fortæller, at de forventer, det fortsætter 2-3 år frem, mens andre oplever, at niveauet har fundet et stabilt leje. Men så længe man oplever en stigende tilgang til STU, er udfordringen at få stadigt flere elever igennem STU med mindst mulig budgetvækst til følge. For nogle kommuner har den øgede tilgang samtidig betydet, at man for at kunne dække behovet har måttet købe flere STU-forløb uden for kommunen. Her følger typisk en bodel med, fordi afstanden til hjemmet øges, hvorfor den samlede udgift øges markant.

I forlængelse heraf – og som fremsat i kapitel 5 – har mange kommuner først i den seneste tid fået forhandlet mere stabile – og ofte lavere – udgiftsniveauer med uddannelsesstederne/udbyderne. En kommune fortæller, at det her kan være en styrke ikke alene at lægge sig fast på ét eller få tilbud. Anvendelsen af flere tilbud giver bedre mulighed for at forhandle priser, fordi der reelt er mere konkurrence mellem tilbuddene.

STU'ens fleksibilitet med mulighed for indlagte pauser udgør en selvstændig styringsmæssig udfordring. Som omtalt i afsnit 3.2 er det meget almindeligt, at STU-eleverne afbryder/pauserer, hvilket gør det svært at styre og prognosticere aktiviteten. En kommune fortæller, at pauseaktiviteten er så omfattende, at STU-aktiviteten målt i helårselever kun udgør ca. halvdelen af det tilmeldte antal elever.

I forbindelse med kapacitetsstyringen er det en udfordring, at lovgivningen ikke muliggør oprettelse af ventelister. En kommune fortæller eksempelvis, at ventelisten med fordel ville kunne anvendes mens det rigtige tilbud etableres, til der bliver en plads i det rette tilbud eller til den unge har opnået den øgede modenhed, der vurderes nødvendig. Ventetiden skal selvfølgelig begrænses til et minimum og den unge tilbydes et andet tilbud i mellemtiden. Det fremhæves, at indførelsen af venteliste principielt også eksisterer på det ordinære område, hvor der er optag på ungdomsuddannelserne på faste tidspunkter på året.

Som anført i afsnittet vedr. målgruppeafgrænsning kan afgrænsningen være en udfordring både opadtil og nedadtil – hvor i 'gråzonen' afgrænses STU-målgruppen? Problemstillingen har i sagens natur direkte udgiftsmæssige konsekvenser for kommunernes samlede STU-budgetter og den tilhørende kapacitetsstyring.

Desuden betyder det forhold, at der relativt set er tale om en meget lille gruppe unge, at en tilgang af ganske få meget udgiftstunge STU-elever kan påvirke gennemsnitspriserne enormt. En kommune fortæller eksempelvis, at mens deres udgifter til STU typisk ligger mellem 200.000 kr. og 450.000 kr., så har de i øjeblikket to meget svage elever, som er i tilbud til en pris på ca. 800.000 kr. årligt. Det, at de unge uanset tilstand, har et retskrav på STU, gør det til en ekstraordinær udfordring at styre udgifterne.

En kommune gør opmærksom på udfordringen i, at STU-lovgivningen har markante snitflader til både LAP-loven og Serviceloven samt lovgivningen i relation til de ordinære ungdomsuddannelser fire andre lovgivninger. Ved på den måde at være stærkt forbundet til flere ministerier kommer der flere forskellige lovgivninger i spil. Det resulterer i udfordringer internt i kommunen, når man skal blive enige om, hvem der skal betale for STU. Det er indtrykket fra de kvalitative interview at administreringen af uddannelsen kan variere afhængigt af, hvilket forvaltningsområde man har valgt at forankre den i.

7. METODE OG DATAGRUNDLAG

Evalueringen bygger på kvantitative data om elevbevægelser, økonomidata og kvalitative interview med UU-ledere og -vejledere, samt nøglepersoner i de kommunale forvaltninger.

7.1 KVALITATIVE DATA

Der er gennemført kvalitative interview med 16 ledere og/eller vejledere i 10 UU-centre, svarende til knap 20 % af landets UU-centre. Desuden er gennemført interviews med syv nøglepersoner i kommuner knyttet til disse UU-centre. UU-centrene er udvalgt med en hvis spredning på STU-bestand og geografi. De første tre interview med ledere og vejledere i UU-centre er gennemført face-to-face i UU-centrene, mens de resterende interview er gennemført som telefoninterview.

Interviewene har omhandlet følgende temaer:

- Lovens formål: Hvad sker der med de unge efter afsluttet STU? Hvilken betydning har STU-forløbet?
- Lovens målgruppe: Hvordan afgrænses, udfordringer i afgræsningen og vurderingen mv.
- Udgifter og udgifts- og kapacitetsstyring: Hvordan fastlægges udgiftsniveauet? Hvordan har udviklingen i udgiftsniveauet været over årene? Udfordringer i forbindelse med udgifts- og kapacitetsstyring mv.

7.2 DATA OM ELEVBÆVÆGELSER

Data om elevernes aktiviteter forud for STU er indhentet via UU-centrene. Dataindsamlingen har været præget af, at registreringspraksis i UU-centrene kan variere meget fra center til center, og at det derfor også varierer, hvilke data der er tilgængelige.

UV-data har i forbindelse med evalueringen udviklet en snitflade til de UU-centre, der anvender specialvejledningsmodulet i UV-vej, således at disse UU-centre har kunnet sende ensartede dataudtræk. Dog indeholder udtrækkene kun data fra den periode, hvor UU-centrene har brugt specialvejledningsmodulet, hvorfor det kan variere, hvor langt tilbage i tiden, udtrækket går. Blandt de øvrige UU-centre gælder – med undtagelse af få som har registreret oplysningerne manuelt – at de kun har kunnet levere data om eksempelvis STU-elevernes status udtrukket fra det almindelige UV-vej, hvorfor de ikke indgår i analyserne.

Data om elevernes aktivitet efter afsluttet eller afbrudt STU registreres ikke i UU-centrene og er i det hele taget ikke samlet noget sted i kommunen, da det er den forvaltning, der overtager den unge efter STU, som følger den unge. I de fleste UU-centre har STU-vejlederne dog kunnet levere kvalificerede indberetninger om, hvilke aktiviteter de unge påbegynder efter STU, og hvordan fordelingen er, fx fra overgangsmøder mv. Data om de afbrudte og afsluttede STU-elevs efterfølgende aktiviteter er derfor baseret på UU-centrenes kvalificerede skøn og opgivet summarisk. Disse skal således mere ses som retningsgivende tendenser end som fuldstændigt faktuelle tal.

31 UU-centre har leveret oplysninger om STU-elevens aktiviteter forud for STU. Heraf har oplysningerne fra 18 UU-centre været egnede til analyse. 32 UU-centre har leveret oplysninger om elevernes aktiviteter efter afsluttet eller afbrudt STU, hvilket omfatter 1.136 elever.

Data om elevernes aktiviteter forud for STU er oprindeligt leveret med en observation for hver aktivitet den unge har været i svarende til samlet set 18.250 observationer. Dette datasæt er bearbejdet på følgende måde:

- For at sikre at datasættet alene behandlede oplysninger om elevernes aktiviteter forud for STU, er alle observationer fjernet, som omhandlede elevens aktiviteter under og efter STU, dvs. alle observationer dateret til samme dato eller en senere dato end datoen for STU-start.
- Ligeledes er alle elever, hvis status på STU er 'indstilles' (er/vil blive indstillet, men STU endnu ikke bevilget) eller 'ønske' (elever der har ønsket at komme på STU, men forløb endnu ikke bevilget) fjernet fra datasættet, for at sikre, at analyserne kun inkluderer unge, som rent faktisk har søgt og fået bevilget et STU-forløb.
- Det oprindelige datasæt indeholdt en observation for hver aktivitet eleven havde været i. Dette er rekodet, så der eksisterer en observation pr. unik elev ved at behandle variabelen, der beskriver aktiviteter forud for STU, som en multipel variabel.

Resultatet er et datasæt bestående af 2.101 unikke elevobservationer, hver med én eller flere aktiviteter forud for STU i samme observation.

7.3 ØKONOMIDATA

60 kommuner har leveret oplysninger om økonomien relateret til STU. Detaljeringsniveau og omfang af de tilsendte økonomidata varierer meget mellem kommunerne. Som minimum har kommunerne leveret oplysninger om udgifter til uddannelsesdel og transport for hver STU-elev. Nogle kommuner har oplyst de to beløb særskilt, mens andre kun har kunnet oplyse et samlet beløb inklusive transport. Et fåtal af kommunerne har desuden leveret oplysninger om administrationsomkostninger og bodelsomkostninger, men der er tale om så få, at analyser heraf vil være forbundet med meget stor usikkerhed. De fleste kommuner har leveret oplysninger på individniveau, men enkelte

har kun været i stand til at levere oplysningerne som et kommunalt gennemsnit. Endvidere er det ikke alle kommuner, som har kunnet levere oplysningerne med konkrete tidsangivelser for hver omkostning. Samlet betyder det, at antallet af kommuner, der kan indgå i de forskellige analyser varierer. Det samlede antal henholdsvis kommuner og antal elever, en tabel eller figur er baseret på, er angivet løbende i rapporten.

For at skabe sammenlignelighed i data fra kommunerne er de data, der har været egnede til analyserne, blevet omregnet således, at omkostningerne opgives pr. helårselev pr. kalenderår. Eksempelvis vil omkostningen til et STU-forløb i perioden 1. august 2008 til 31. juli 2009, blive omregnet til to beløb: omkostningen fra 1. august – 31. december 2008 og omkostningen fra 1. januar til 31. juli 2009. Herefter er omkostningerne omregnet til omkostning pr. helårselev. En helårselev defineres: *”En STU helårselev er 40 undervisningsuger og 52 kalenderuger”*. Den førnævnte elev vil således have været henholdsvis 0,42 helårselev i 2008, og 0,58 helårselev i 2009.

Det bemærkes, at datagrundlaget for de forskellige år er meget varierende. Eksempelvist har kun 15 kommuner haft oplysninger om udgifter til uddannelse og transport i 2007, mod 34 kommuner i 2011. Flere kommuner gør endvidere opmærksom på, at de oplysninger de har opgivet for de tidlige år er forbundet med en vis usikkerhed.

BILAG 1. STU-EVALUERING 2010

Jævnfør lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er formålet med den særligt tilrettede ungdomsuddannelse (STU), at "unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse" og er målrettet "unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse". Uddannelsen henvender sig til unge under 25 år og indeholder undervisning på skole, praktisk træning/sociale tilbud og praktikophold i virksomheder eller institutioner.

I 2010 gennemførte Epinion for Ministeriet for Børn og Undervisning (dengang: Undervisningsministeriet) en evaluering af bl.a. indholdet i uddannelsesforløbene baseret på gennemgang og registrering af oplysninger i STU-elevernes indstillingspapirer og uddannelsesplaner i tre casekommuner.

2010-evalueringen viser, at målene med elevernes STU-forløb er beskrevet i 78-82 % af de 157 undersøgte uddannelsesplaner. Det overordnede mål er typisk beskrevet dels i generelle termer som at opnå personlige, sociale og faglige kompetencer til en så aktiv og selvstændig deltagelse i voksenlivet som muligt og dels beskrivelser af mere individuel karakter i forhold til fremtidige muligheder for beskæftigelse eller uddannelse og boform. De faglige mål kan opdeles i tre typer: Skolefaglige mål, erhvervsrettede mål samt mål der knytter sig til almindelig daglige levevis (ADL). De faglige mål kan rette sig mod mange forskellige niveauer, fx fra at lære at læse på børnehaveklasseniveau til at gennemføre fag på gymnasialt niveau. De sociale mål kan opdeles i generelle, specifikke og samfundsorienterede sociale mål. De generelle sigter mod at forbedre elevernes sociale færdigheder og lære dem om sociale spilleregler. De specifikke sociale mål retter sig mod specifikke domæner, som fx klasseværelset eller internettet. De samfundsorienterede sociale mål handler om at blive bedre til at indgå i samfundet generelt, for eksempel at lære de sociale færdigheder, der er nødvendige for at være borger i et samfund. De personlige mål er i høj grad individuelle, men retter sig ofte mod forbedret selvværd, selverkendelse og øget selvstændighed.

I de uddannelsesplaner, hvor der er registreret et konkret mål om beskæftigelse, er der tale om forskellige former for beskæftigelse på særlige vilkår: Fleksjob, skånejob og beskyttet beskæftigelse. Kommunerne vurderer, at det er begrænset hvor mange elever, der kan varetage beskæftigelse efter endt uddannelse, og at ordinær beskæftigelse stort set altid er udelukket.

Evalueringen viser endvidere, at de hyppigst anvendte elementer i STU er private undervisningstilbud for ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (36 % af 149 elever), særlige kommunale tilbud for ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (34 % af de 149 elever) og skoler med specialundervisning for voksne (21 % af de 149 elever). Der er desuden en spredning på forskellige emner for undervisningen: sociale relationer (88 % af 142 elever), personlig udvikling (86 % af de 142

elever) og skolekundsaber (86 % af de 142 elever) er de mest udbredte, mens erhvervsrettet undervisning (41 % af de 149 elever) og hjælpemidler (11 % af de 149 elever) er de mindst udbredte.

Ifølge evalueringen indgår praktik i 86 % af 129 elevers uddannelse. De mest udbredte praktiktyper er praktik i privat virksomhed (33 % af 129 elever), praktik i offentlige institutioner (20 % af de 129 elever) og intern praktik på uddannelsesstedet (19 % af de 129 elever). Det mest hyppigt forekommende emne for praktikken er erhvervsrettet træning (61 % af de 89 elever i praktik). Bortset fra hjælpemidler (2 % af de 89 eleverne) er de øvrige emner nogenlunde lige hyppigt forekommende: personlig udvikling (47 % af 89 elever), ADL (46 % af 89 elever), fritid (39 % af 89 elever), sociale relationer (38 % af 89 elever), botræning (37 % af 89 elever), samfundsforhold (36 % af 89 elever), skolekundsaber (36 % af 89 elever) og fysisk træning, ernæring og sundhed (32 % af 89 elever). De fleste elever, der er i praktik i løbet af uddannelsen, har under 280 praktiktimer årligt. Hvis der dispenseres, sker det i visitationsudvalget, og det sker ofte allerede, når indstillingen behandles, da der er tilbud i flere af kommunerne, som altid implicerer mere praktik end 280 timer årligt.

Som det fremgår af evalueringen fra 2010 anvendes i vid udstrækning de samme institutioner til STU, som målgruppen fik tilbud på før STU: aktiviteter efter LAB-loven, aktiviteter efter Serviceloven og aktiviteter efter lov om specialundervisning for voksne. Dog anvendes nye tilbud særligt målrettet STU også i vid udstrækning. Evalueringen peger på, at alle STU-forløb indeholder faglige, sociale og personlige elementer – dog med forskellig vægtning.

BILAG 2. TABEL TIL FIGUR 8

Antal elever	2007	2008	2009	2010	2011
Under 10	n = (16 / 36)	n = (27 / 142)	n = (11 / 59)	n = (7 / 47)	n = (4 / 25)
10-19		n = (7 / 66)	n = (14 / 194)	n = (11 / 185)	n = (7 / 106)
20-29		n = (2 / 43)	n = (9 / 217)	n = (9 / 227)	n = (8 / 198)
30-39			n = (2 / 64)	n = (11 / 385)	n = (7 / 255)
40-49			n = (2 / 82)	n = (4 / 133)	n = (7 / 301)
50-59			n = (1 / 50)	n = (2 / 118)	n = (4 / 211)
60 eller flere				n = (5 / 223)	n = (5 / 465)

BILAG 3. OPGAVERNS KOMMISSORIUM

Separat dokument

BILAG 4. NOTAT FRA UNI-C

Separat dokument

EPINION

OM OS

Vores kerne er faktabaserede konsulenttydelser. Vi rådgiver typisk på baggrund af input fra organisationens stakeholders – medarbejdere, medlemmer, kunder, samarbejdspartnere osv.

EPINION KØBENHAVN

RYESGADE 3F
2200 KØBENHAVN N
DENMARK
T: +45 70 23 14 23
E: TYA@EPINION.DK

EPINION ÅRHUS

SØNDERGADE 1A
8000 ÅRHUS C
DENMARK
T: +45 87 30 95 00
E: TV@EPINION.DK

EPINION SAIGON

11TH FLOOR, DINH LE BUILDING
1 DINH LE STREET, DISTRICT 4,
HCMC, VIETNAM
T: +84 38 26 89 89
E: OFFICE@EPINION.VN